

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

2. Czas powstania

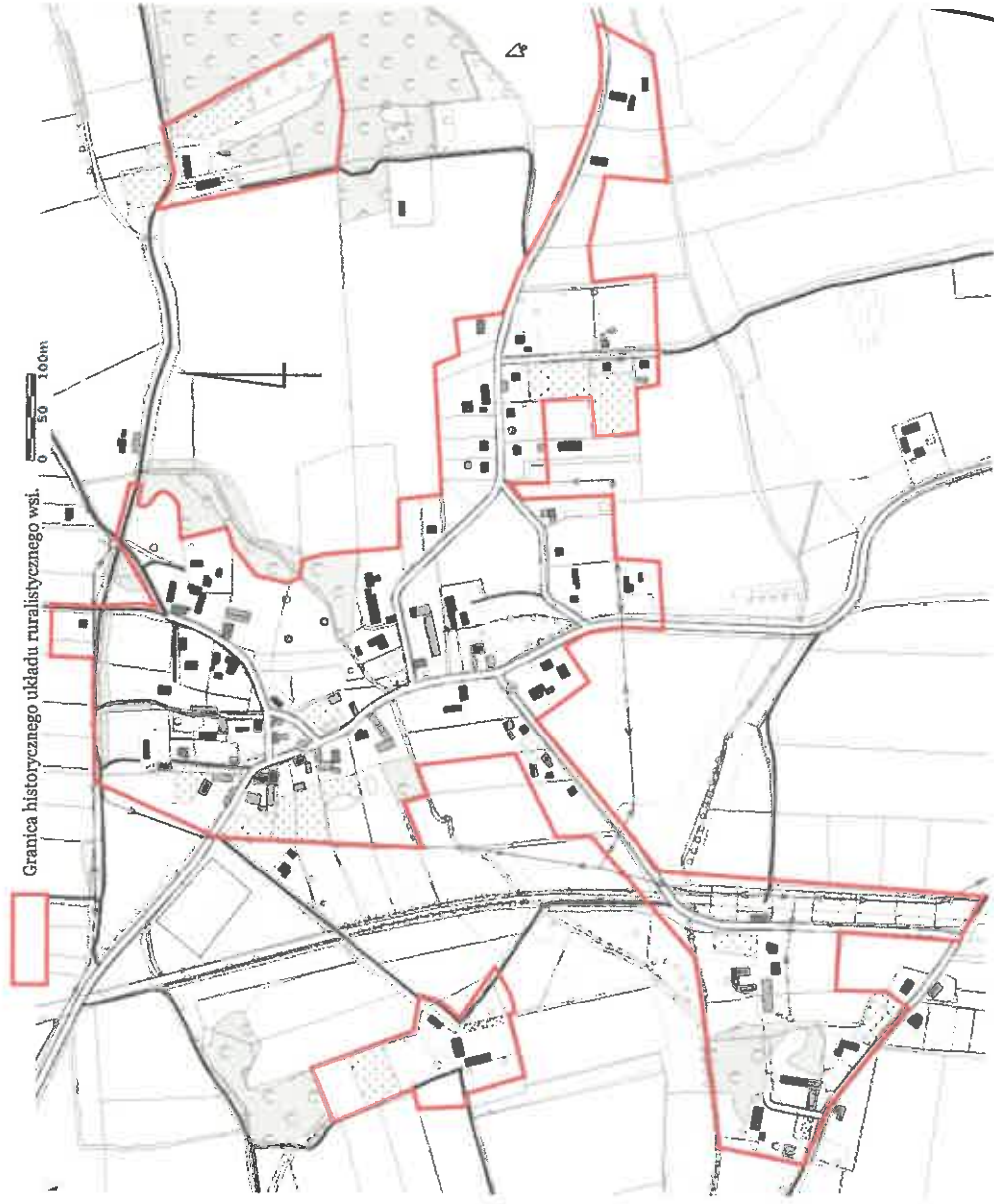
Historyczny układ ruralistyczny wsi

1145, 1305, ok. 1850, 1945

3. Miejscowość

CIESZKOWICE

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°35'56"N 16°40'32"E

7. Użytkowanie obecne
**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: Tezansowa (1145/50), Tessech (1193), Cescouici (ok. 1193, 1223), Thescouice 1250, das Stiftsgut Ceskowicz (1252), Cestowtzi (ok. 1300), Stressowicz (1310), Cze-schkwitz (1490), Tescskowicz (1583), Tscheschkowitz (1787), Fichenhag (1937).
Przysiółek Cieszkowic: Bieniowice – Bienowitz (1787, 1845).

Historia wsi i dóbr: Miejscowość o rodowodzie średniowiecznym, najwcześniejsza informacja (1305) została zamieszczona w spisie wsi czynszowych biskupstwa wrocławskiego. Cieszkowice ok. 1787 r., wg opisu Zimmermanna, składały się z dwóch części; królewskiej i prywatnej - należącej do porucznika Hoffmanna. Odnotowano tu folwark, szkołę, wiatrak, 2 domy gminne oraz 135 mieszkańców. Ponadto w latach 1765 - 1787 na terenie miejscowości wzmiankowano 8 knieci, 5 - 9 zagrodników, 4 wolnych oraz 2 - 8 chatupników. Około poł. XIX w. we wsi znajdował się folwark pański, szkoła ewangelicka, browar, gorzelnia i 35 domów mieszkalnych. Cieszkowice zamieszkiwało 211 osób, w tym 3 rzemieślników. Wówczas miejscowości została podzielona na dwie części: królewską wchodzącą w skład domeny w Wąsoszu i prywatną w posiadaniu rodu Liechtenstein, liczącą 14 małych gospodarstw. W 1859 r. majątek nabyła rodzina Mayer, kolejnymi właścicielami byli: August Zimmernann (1873 - 1891, Max Mayer i Georg Hoffmann (1909) oraz Max Mayer (1894 - 1922). W 1937 r. dobra były podzielone pomiędzy: Elisabeth Fiedler z domu Wegener, Gottloba Wuy oraz Romana Fiedlera - dziedzicznego posiadacza gospodarstwa (Erthof). Wieś w typie wielodrożnicy o rozproszonej zabudowie z dawną zabudową zespołu pałacowo-parkowego w centrum. Budynki historyczne, parterowe z dachami dwuspadowymi, krytymi dachówką ceramiczną i cementową.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
 - Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Eggllham 1989
 - Knie J., Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
 - Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
 - Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
 - Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
 - Zimmermann F. A., Beyträge zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786
- Materiały kartograficzne:**
- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona parku.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość